

«ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІ»
(Т2) ПӘНІ БОЙЫНША СЫРТҚЫ
ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУДЫҢ
ТЕСТ СПЕЦИФИКАЦИЯСЫ

10-сынып

Мазмұны

1.	Бағалау мақсаты	3
1.1	Халықаралық стандарттармен байланысы	3
1.2	Оқу бағдарламасымен байланысы	3
1.3	Критериалды бағалау моделімен (КБМ) байланысы	3
2.	Сыртқы жиынтық бағалауға шолу	3
2.1	Бағалау міндеттері	4
3.	Емтихан жұмысының сипаттамасы	5
3.1	1-емтихан жұмысы. Оқылым мен жазылым	5
3.2	2-емтихан жұмысы. Жазылым	6
3.3	Балдардың үлестірілуі	6
3.4	Емтиханды өткізу тілі	6
4.	Емтиханды өткізу процесін басқару	6
5.	Балдарды қою процессі	7
6.	Бағаларды қою процесі	7
6.1	Бағалар сипаттамасы	7
7.	Сұрақтар және балл қою кестелерінің үлгісі	8
7.1	1-емтихан жұмысы. Оқылым мен жазылым	8
7.2	2-емтихан жұмысы. Жазылым	15

1. Бағалау мақсаты

Бағалау мақсаты – оқушының оқу процесінде алған білімі мен білігінің деңгейін, сондай-ақ олардың жоғары деңгейдегі ойлау дағдыларын қолдана алу қабілетін анықтау.

1.1 Халықаралық стандарттармен байланысы

10-сыныптағы «Қазақ тілі және әдебиеті» (T2) пәні бойынша сыртқы жиынтық бағалау тапсырмалары IGCSE халықаралық стандартына сай құрастырылған.

1.2 Оқу бағдарламасымен байланысы

10-сыныптың сыртқы жиынтық бағалауы 9 және 10-сыныптағы «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ NIS-Programme Білім беру бағдарламасының мазмұнын қамтиды. Оқушылардың білімі мен білігінің деңгейі, сондай-ақ дағдылары «Қазақ тілі мен әдебиеті» (T2) пәні бойынша бағдарламаның күтілетін оқу нәтижелерімен анықталады.

1.3 Критериалды бағалау моделімен (КБМ) байланысы

Сыртқы жиынтық бағалау Критериалды бағалау моделінің бір бөлігі болып табылады, сонымен бірге оған қалыптастырушы бағалау және ішкі жиынтық бағалау кіреді.

2. Сыртқы жиынтық бағалауға шолу

Барлық оқушылар 2 емтихан жұмысын орындайды.

1-емтихан жұмысы. Оқылым мен жазылым	90 минут
Емтихан жұмысы міндетті үш бөлімнен тұрады. 1-бөлім бейресми тілмен жазылған жеке қарым-қатынас жасауға назар аударылған қысқа мәтіндерге негізделеді. Оқушылар мәтінге сәйкес арақатынасты белгілейді. 2-бөлім жарияланым мәтіндердің ресми құрылымдық үзінділеріне негізделген ашық сұрақтардан тұрады. 3-бөлім ынталандыру (мәселе туындататын) мәтініне негізделеді (дискурсивті (логикалық пайымдау) мәтін немесе белгілі көзқарасы бар жарияланым мәтіні). Оқушылар көлемі шамамен 120 сөзден тұратын белгілі бір форматта көзделген мақсаты мен аудиториясына арналған, ынталандыру (мәселе туындататын) мәтінінен алынған ақпаратты пайдаланып мәтін жазады. Оқылым мәтіндері мен жазбаша жұмыс тапсырмалары 9 және 10-сыныптарда оқылған тақырыптар мен оқу бағдарламасын қамтиды. Берілген тапсырманың сұрақтары оқушылардың тілді қолдана алуы мен мәтінді түсіну дағдыларын (жалпы түсіну үшін оқу, нақты ақпаратты алу үшін оқу, астарлы мағынаны түсіну үшін оқу, жол арасынан оқу, қорытындылау) көрсетуін және өз ойы мен көзқарасын жеткізе білуін, қорытынды жасай алуын бағалайды.	

Жалпы балл санының 67%-ы	
2-емтихан жұмысы. Жазылым	45 минут
Оқушылар берілген үш сұрақтың біреуіне жауап береді. Оқушылар шамамен 200–240 сөзден тұратын мәтін жазады. Әр сұрақ форматын, көздеген мақсаты мен аудиториясын анықтайды. (Ескерту: 1-емтихан жұмысының 3-бөлім тапсырмасының сұрақтары басқа форматты, көзделген мақсаты мен аудиториясын анықтайды.) Бұл емтихан жұмысы оқушының көздеген мақсаты мен аудиториясына сәйкестігін және нақты жаза алу қабілетін бағалайды.	
Жалпы балл санының 33%-ы	

2.1 Бағалау міндеттері

Бағалау міндеттері оқу бағдарламасы мен оқу жоспарындағы оқу мақсаттарына сай келеді.

1-БМ	Коммуникативтік құзырлық Оқушы: • сыныпқа лайықты түрлі ақпарат көздерінен алынған жазбаша, ауызша мәтіндерге жауап беруі және түсінуі; • ақпаратты іріктеуі, бағалауы және талдауы, белгілі бір стильде қолдануы, сәйкес деңгей бойынша ұсынуы; • дәлелдер мен идеяларды дәйектілікпен ресімдеуі; • өз көзқарасын білдіре отырып идеяны түсіндіруі, бақылауы, жеке пікірін білдіруі тиіс.
2-БМ	Тілдік құзырлық Оқушы: • ауызша және жазбаша формалардың стандартты шарттарын ескеріп, деңгейге сәйкес синтаксистік құрылымдарды, лексикалық мысалдарды таңдай отырып тілді қолдануы; • грамматикалық және конвенциялық нормаларды ескеріп, деңгейге сәйкес лингвистикалық тәсілдерді қолдана отырып, әр түрлі стильде түрлі мәтіндер (әлеуметтік, мәдени) құрастыруы тиіс.
3-БМ	Мәдениаралық құзырлық және заманауи қоғам туралы білімі Оқушы: • әлеуметтік және мәдениаралық сұрақтар бойынша өз көзқарасын білдіруі және түсінуі; • қазіргі қоғам және ұлттық мәдениет туралы білімін көрсетуі тиіс.

3. Емтихан жұмысының сипаттамасы

Емтихан 2 жұмыстан тұрады. 1-емтихан жұмысы оқылған мәтіндерді түсіну мен жазу дағдыларын бағалауды көздейді. 2-емтихан жұмысында эссе жазылып, оқушының жазылым жұмысында идеясын нақты, жоспарлы байланыстыра алуы бағаланады.

3.1 1-емтихан жұмысы. Оқылым мен жазылым

Оқушыларға 40 балмен бағаланатын 3 бөлім бойынша жауап беруге жалпы 1 сағат 30 минут беріледі. Барлық сұрақтар міндетті болып келеді. Бұл емтихан жұмысы оқушының оқып түсіну дағдыларын (негізгі ойды тауып оқу, арнайы мәліметтерді тауып оқу, қорытынды шығару), тілді дұрыс пайдалануын және ойлар мен көзқарастарды қалайша жеткізетінін бағалауға арналған.

Жауаптар 1 және 2-бөліміне сәйкес балл қою кестесі және 3-бөлімнің балл қою кестесі бойынша бағаланады.

Бөлім	Бағалау міндеттері	Балл саны	Сипаттамасы
1	1-БМ 2-БМ	10	Жалпы көлемі 500 сөзден тұратын төрт қысқа мәтінге қатысты 10 пікір беріледі, сол пікірлердің қай мәтінге қатысты екенін тауып белгілейді (А, В, С және D). Қолданылатын мәтін түрлеріне бейресми, ұқсас тақырыптағы мәтіндер, мысалы, хат, электрондық хат, блогтар жатады. Әр мәтін деректер мен көзқарастар бірлігін қамтиды. Оқушылар мәтіннің негізгі мазмұнының түсініп оқып, маңызы мен нақты тұстарын тауып оқулары керек.
2	1-БМ 2-БМ 3-БМ	10	Көлемі 500 сөзден тұратын мәтінді оқып, мәтінге қатысты он сұраққа қысқаша жауап беріледі. Қолданылатын мәтін түрлеріне ресми, жарияланымнан құрылымдық үзінді, әңгіме немесе жаңалықтар туралы мақала жатады. Оқушылар мәтіндегі негізгі ой мен мәліметтерді тауып, қорытынды шығарулары керек.
3	1-БМ 2-БМ 3-БМ	10 (мазмұн) 10 (тіл) Барлығы = 20	Көлемі 300 сөзден аспайтын негізгі мәтінді оқып, сұраққа толық жазбаша кем дегенде 120 сөзден тұратын мәтін жазылады. Қолданылатын негізгі мәтін дискурсивті болуы тиіс, мысалы, газет мақалалары, дайын мәтін–хат, электрондық хат немесе интернет форумдағы басылымдар. Оқушылар мәтінді түсініп және оған қатысты жеке жауап берулері, мәтіннің ішінде ақпаратты тауып пайдалануы, ойы мен көзқарасын білдіруі және тілдің барлық қырлары мен сауаттылығын көрсетулері керек.
	Барлығы	40	

3.2 2-емтихан жұмысы. Жазылым

Оқушыларға 20 балмен бағаланатын жазба жұмысына 45 минут беріледі. Берілген жұмыс оқушылардың көзделген мақсаты мен аудиториясын, өз ойын дамыта отырып, дұрыс жазу қабілетін және тілді дұрыс қолдануын бағалайды. Тапсырма балл қою кестесі (10 балл) бойынша бағаланады.

Бағалау міндеттері	Балдар	Сипаттамасы
1-БМ 2-БМ 3-БМ	20 балл 10 (мазмұны мен ұйымдастырылуы), 10 (тілі, әртүрлілігі мен нақтылығы)	Оқушылар үш сұрақтың біреуін таңдап 200–240 сөзден тұратын жазылым жұмысын орындайды. Мәтін түрі тапсырма форматын, көзделген мақсаты мен аудиториясын анықтайды, мысалы, әңгіме, эссе, фильмге шолу, іс-шараны баяндау. Оқушылар таңдаған сұрақтарына тиісті стильді, ой пікірді, тілдік құрылымды, дұрыс жазу қабілетін көрсетулері керек.
БАРЛЫҒЫ	20	

3.3 Балдардың үлестірілуі

Жалпы бағалау мен әр емтихан тапсырмасы үшін қойылған балл саны төменде пайыздық шамамен берілген.

Бағалау міндеттері	1-емтихан жұмысы. Оқылым мен жазылым	2-емтихан жұмысы. Жазылым
1-БМ	20	8
2-БМ	15	8
3-БМ	5	4
Барлығы	40	20

3.4 Емтиханды өткізу тілі

Емтихан қазақ тілінде өтеді.

4. Емтиханды өткізу процесін басқару

Емтихан қауіпсіздік шараларының барлығын қатаң түрде сақтай отырып, Назарбаев Зияткерлік мектептері оқушыларының оқу жетістіктерінің сыртқы жиынтық бағалауын ұйымдастыру және өткізу туралы Нұсқаулықтың талаптарына сай өткізіледі. Нұсқаулық келесі негізгі баптарды қамтиды:

- емтихан материалдары және олардың қауіпсіздігі;
  - мұғалімдердің, кезекшілердің және әкімшіліктің міндеттері;
- емтихан өткізуге арналған материалдар мен аудиторияларды дайындау;
- жазбаша және практикалық емтихандарды өткізу үшін сәйкес келетін аудиторияларды дайындау.

5. Балдарды қою процесі

Балл қою процесі бас емтихан алушы, топ лидерлері және емтихан алушылардан тұратын Аттестациялық комиссия күшімен жүзеге асырылады. Әрбір емтихан жұмысы бойынша балл қою үшін емтихан алушылар топтары құрылады. Оларды топ лидерлері басқарады.

Балдарды қою кезінде барлық емтихан алушылар балл қою кестесінің бірдей нұсқасын пайдаланады. Балл қою кестесінің дұрыс қолданылуын және бағалаудың әділдігін қамтамасыз ету мақсатында емтихан алушының тексерген жұмыстарын топ лидерлері, бас емтихан алушы таңдамалы түрде қайта тексереді.

6. Бағаларды қою процесі

Әрбір пән бойынша бағалау нәтижелері А*, А, В, С, D және Е әріптік бағалары түрінде қойылады, мұндағы А* бағасы оқу жетістіктерінің ең жоғарғы деңгейі, ал Е бағасы ең төменгі деңгейі болып табылады.

U бағасы (қанағаттанарлықсыз) оқушының оқу бағдарламасы материалын меңгермегенін білдіреді.

Оқушылардың пән бойынша оқу жетістіктерінің бағасы әр емтихан жұмыстарының бағаларынан емес, барлық емтихан жұмыстарының жалпы балынан шығарылады.

Тест спецификациясында негізгі бағалардың (А, С және Е) сипаттамасы берілген. Аттестациялық комиссия осы бағалардың шекараларын кәсіби ой-пікір және оқушылардың нәтижелері негізінде анықтайды. А*, В және D бағаларының шекаралары арифметикалық жолмен анықталады.

А*, А, В, С, D және Е бағалары қорытынды бағаға аударылады.

6.1 Бағалар сипаттамасы

Негізгі бағалардың сипаттамасы оқушылардың мүмкіндік деңгейін анықтайтын белгілі бір стандарт жөніндегі жалпы түсінігін қалыптастыру үшін беріледі.

Баға	Сипаттамасы
А	Оқушылар өздерінің жетік деңгейдегі қабілеттерін көрсетеді: • түрлі дереккөздерден алынған мәтіндерді түсінеді және оларға сәйкесінше жауап береді; • қажетті стильде жазылған түрлі тақырыптарға қатысты ақпараттарды нақты ұсынады және талдайды; • ұлттық және мәдени мәселелермен қатар басқа да тақырыптарға бақылау жасайды және жеке көзқарасын нақты, айқын білдіреді; • лексикалық және тілдік құрылымдарды кеңінен қолданып, тілді меңгергенін нақты, орынды көрсетеді.
С	Оқушылар қанағаттанарлық деңгейдегі қабілеттерін көрсетеді: • бірнеше дереккөздерден алынған жазбаша мәтіндерді түсінеді және сәйкесінше жауап береді; • түрлі тақырыптарға сәйкес ақпаратты талдайды және ұсынады; • ұлттық және мәдени мәселелермен қатар басқа да тақырыптарға бақылау жасайды және жеке көзқарасын білдіреді; • кейбір лексикалық және тілдік құрылымдарды қолданып, тілді меңгергенін көрсетеді.
Е	Оқушылар шектеулі деңгейдегі қабілеттерін көрсетеді: • түрлі дереккөздерден алынған жазбаша мәтіндерді түсінеді және жауап береді; • түрлі тақырыптарға сай ақпаратты ұсынады; • ұлттық және мәдени мәселелермен қатар басқа да тақырыптарға

	бақылау жасайды және жеке көзқарасын білдіреді; • шектеулі лексикалық және тілдік құрылымдарды қолданып, тілді меңгергенін көрсетеді.

7. Сұрақтар және балл қою кестелерінің үлгісі

Балл қою кестесі екі түрге бөлінеді: жалпы және арнайы. Жалпы балл қою кестесі жекеленген сұрақтардың нақты мазмұнына сілтеме жасамайды, тек сұрақтарға қолдануға арналған. Арнайы балл қою кестесі әр емтихан кезеңі үшін әр түрлі болып келеді. Жеке сұраққа қатысты арнайы мазмұны бар және сұрақпен бірге жазылады.

Төменде мысал ретінде сұрақтар көрсетілген.
 Әрбір сұрақтың соңында оған берілетін балл көрсетілген, мысалы [2].
 Балл қою кестесі әр сұрақтан кейін беріліп, қай сұраққа қандай балл қойылатындығы көрсетіледі.

7.1 1-емтихан жұмысы. Оқылым мен жазылым

Төменде берілген емтихан жұмысы бойынша мысалдар келтірілген. Бұл толық сұрақ кітапшасы емес.

1–бөлім

Жастардың қандай спорт түрімен шұғылданатыны туралы журналдан алынған мәтіннің төрт үзіндісін оқысыз. **1–10**-сұрақтардың қай кейіпкерге сәйкес келетінін таңдаңыз (**A–B**).
 Әр әріпті бірнеше рет қолдануға болады.

- 1 Мен «дені саудың жаны сау» болады деп ойлаймын. ....
- 2 Кәсіби спортшы болу оңай емес. ....
- 3 Маған кеңес берілді. ....
- 4 Менің сүйікті спорт түрім мен тұратын жерде аса танымал емес. ....
- 5 Мен жүгіруді және жүзуді ұнатамын. ....
- 6 Мен өзімнің сүйікті спорт түрімен шұғылданғанымға көп болған жоқ. ....
- 7 Мен өмір бойы командалық спорт түрлерін ұнатпаймын. ....
- 8 Командалық спорт түрлері туралы мен өз ойымды өзгерттім. ....
- 9 Спортпен таза ауада айналысқан жақсырақ. ....
- 10 Мен ата-анаммен келіспеймін. ....

[10 Балл]

А Айдана

Мектепте мен командалық спорт түрлерін жек көретінмін. Ал қазір мен сол спорт түрлеріне қарсы емеспін және олардың артықшылықтарын да байқаймын. Алайда, мен үшін өзімнің өмір бойы айналысатын жүзу, шаңғы тебу және парашютпен секіру тәрізді спорт түрлері рахат әкеледі және көңіл-күйімді көтереді.

Менің ойымша, спортпен шұғылданатын адамдар үшін алға қойған мақсаттарына жету оңайырақ. Бұлар басқалармен салыстырғанда өз денелеріне көбірек билік ете алады. Оларға тіпті зиянды әдеттерден арылу жеңілдеу әрі спорт қиындықтарға шыдауға үйретеді. Жалпы спорт — ерік күшінің, мінездің, шыдамдылықтың және пайдалы нәтижеге қол жету қабілеттіліктерінің тамаша жаттықтырушысы. Сонымен қатар, салауаттылық сіздің ішкі дүниенің туралы көп жағымды жақтарды айта алады. Адам — біртұтас тұлға, онда жан мен дене бір-біріне бәсекеге түспеген, барлығы өзара байланысқан.

Ә Әсем

Мен сізбен өзімнің басымнан өткен оқиғам туралы бөліскім келеді. Жақында біздің ауданда "Боец" спорт клубының филиалы ашылды. Бұл жерге олар жеке және топтық шұғылдануларға әр түрлі бағыттар бойынша балаларды жинады және мен де соған жазылдым. Бірақ мен қыз болғандықтан, менің әкем жаттығуға барғанымды онша қаламайды. Оның ойынша, кикбоксинг әйелдерге арналған спорт түрі емес және ол маған болашақта қажет болмайды деп ойлайды. Жақында анам бокс әйелдерге өте зиян деп мені үгіттей бастады. Ал мен болсам әр жаттығуға қуана барамын және клубқа баруды да жалғастырып жүрмін. Сонда да мен апамның осы жөнінде ақылын тыңдағым келеді.

Кикбоксинг әйелдер үшін мінсіз спорт түрі болып саналады. Ол денені жаттықтырады, батылдықты, зеректікті шыңдайды. Соққылар тек қолмен жұмсалатынына қарамастан, бокспен шұғылдану бұлшық еттің барлық түрлерін дамытады, аяқ, қол және арқа бұлшық еттеріне салмақ салады. Мен осы спорт түрін өте қатты ұнатамын.

Б Берік

Көптеген адамдар командалық спорт түрлерінің ұйымшылдық рухты дамытуға, командадағы серіктесіне әрқашан көмектесуге, өзіне жауапкершілікті алуға болады деп түсінеді. Командалық спорт түрлерінің артықшылықтары көп. Мүмкін мен волейбол, футбол, баскетбол сияқты спорт түрлерін ойнай алмағандықтан олар маған ұнамайтын болар. Спортпен жеке айналысу керек Бұл менің пікірім.

Мен командада жұмыс істегенді және біреуге тәуелді болғанды жек көремін, сондықтан барлық мәселелерді өзім шешуге тырысамын. Бұл мен үшін тек оқу мен жұмысқа емес, сонымен қатар спортқа да қатысты. Бала кезімдегідей қазір де спорттың жеке түрлерімен айналысамын. 2-сыныптан бастап бассейнге қатыстым, ал институтта тай боксына барып жүрдім. Ал қазір аптасына 2-3 рет бассейнге барамын, таңертең жүгіремін және белтемірге, бөренелерге тартыламын. Интернеттен кәсіби спорт түрлерін қарағанды ұнатамын. Өзіңнің күшің мен тұрақты жаттығуларыңның арқасында жеңіске жеткеніңе қарау көңіл сүйсіндіреді.

В Вадим

Командалық спорт алуан түрлі болып келеді. Оларды ашық алаңдарда, сонымен қатар жабық спорт залдарында ойнайды. Командалық спорт түрлері өте динамикалы және қимылы көп. Өзімді командалық ойыншымын деп есептеймін.

Денсаулыққа келетін болсақ, өзінің шектен тыс белсенділігіне қатысты жүрек-тамыр жүйесін бекітеді, ал таза ауадағы ойын ағзаны оттегімен қамтамасыз етеді. Командалық спорт, сонымен қатар командалық рух пен топта жұмыс істеу қабілетін қалыптастырады. Көптеген ата-аналар өз балаларын баскетбол, волейбол және тағы басқа секцияларға бергенді қалайды. Мен мұз үстіндегі хоккейді ойнаймын, өйткені маған командалық спорт түрлері ұнайды. Осы спортпен кәсіби деңгейде айналысуды армандаймын, бірақ қиын екенін де білемін. Әрі біздің елімізде мұз үстіндегі хоккей жанкүйерлері көп емес.

Балл қою кестесі
1-бөлім

Сұрақ	Жауап
1	А
2	В
3	Ә
4	В
5	А
6	Ә
7	Б
8	Б
9	В
10	Ә

[10 балл]

2-бөлім

Қылмыс туралы мақаланы оқыңыз және мәтіннен кейінгі **(11–20)** сұрақтарға жауап беріңіз. Өз сөзіңізбен жазуыңызға болады. Сөйлемді толық жазудың қажеті жоқ.

Қылмыстың алдын алу жолдары

Қазіргі қоғамда қылмыс қашанда үлкен мәселе болып қала береді. Кейбір сарапшылардың ойынша, бұл факт адамдарда барлығы болса да, оларға тағы да басқа нәрсе керек екенін дәлелдейді. Демек, адам табиғатында шынында да бір кемшілік қалыптасқан. Оларда барлығы болса да қандай да бір бітпейтін ашкөздік немесе қанағатсыздық сезімі болады.

Кейбіреулерді кинодағы қылмыстық істер туралы көріністер қылмысқа итермелейді. Көрсетілген фильмнің сценарийімен дәл жасалған қылмыстардың болғаны белгілі. Алайда социологтар қылмыстың өсуі жұмыссыздықтың өсуімен байланысты деп есептейді.

«Бұрын мен қылмыс жоқшылыққа, тұрақсыздыққа байланысты деп ойлайтынмын» — деп мойындайды танымал психологтардың бірі. Алайда зерттеулерден кейін ол өз көзқарасын өзгертіп, мынадай шешімге келеді: «Қылмысты жасау — саналы таңдау. Қылмысқа адамдардың тұратын ортасы емес, ойлау қалпы алып келеді. Мінез-құлық көбінесе ойлаумен анықталады». Сондықтан бұл психолог қылмыскерлерді «құрбандар» емес, «өз жолдарын таңдаған жыртқыштар» деп санайды.

Қылмысты тоқтатудың факторларына қатысты психолог тағы былай дейді: «Түрмені көргеннен кейін, қылмыскер бұрынғыдан да алғыр және байқағыш болады, ол жеңіл өмір қалпын жүргізгісі келеді және кейбір жағдайда заңды бұзуды тоқтатуы мүмкін емес болады. Ал рецидивизм (қылмыстың қайталанушылығы) статистикасындағы кейбір адамдардың әділ соттың алдында қайта тұруы олардың немқұрайлығын білдіреді».

Социолог қоғамның өзекті мәселесі болып табылатын 13 пен 16 жас арасындағы құқық бұзушылық деңгейін он жылдай зерттеді. Осы мәселенің тезірек шешілуінің қажеттілігі, ең

алдымен, ұйымдастырылған қылмысты жасауда кемелетке толмағандар санының өсуінде жатыр. Ал жасөспірімдерден құрылған қылмыстық топтар қауіпті қылмыстарды орындауда.

Жасөспірімдер арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу мақсатында «Назад в будущее» жобасы құрылды. Қанат осы жобадан көмек алған жастардың бірі болды. Ол алғаш бұл жобаға екі жыл бұрын, 15 жасқа толған кезінде қатысты.

Қанат бұған дейін жасөспірімдерге арналған арнайы мектепте оқыған. Оның оқуға қызығушылығы мүлде болмады, сондықтан ол мектепке өте сирек баратын. Құрдастары мен мұғалімдері арасында жанжал туғызып, дөрекі сөздер қолданатын.

Қанат анасын да тыңдамайтын, қосымша қаражат қажет болғанда, ол ұялы телефондарды ұрлауға кірісті. Жасөспірімге қаланың түрлі аудандарынан бірнеше қылмыстық істер қозғалды. Бір іс бойынша сот отырысы өтті, соның нәтижесінде оған алты ай шартты мерзім берілді. Осы жағдайдан кейін отбасындағы келіспеушіліктер жиі орын алып, Қанат үйден кетіп қалатын болды. Тіпті мектепке бармай, көшеде тұра бастайды. Осы кезде «Назад в будущее» ұйымының мамандары Қанатқа көмек қолын созды. Ол ұйым жанынан құрылған құқық бұзушы жасөспірімдердің әлеуметтік қалпына келуге және қауіпті қылықтың алдын алуға бағытталған топтық сабақтарға қатыса бастады. Жоба мамандары мектеп ұстаздарымен бірге Қанаттың оқуын жалғастыруы бойынша жұмыс жоспарын да құрды.

Жеке психологиялық кеңес беру тренингтеріне қатысудың арқасында Қанатта жаңа әлеуметтік қабілеттер мен өз өмірін жақсы жаққа өзгертуге деген тұрақты құштарлығы қалыптасты. Қанат мектепке оралып, орта білім туралы аттестатқа қол жеткізді.

- 11 Бірінші абзац бойынша, адамдар қылмысты не үшін жасайды? Бір мысал келтіріңіз. [1]
- 12 Не үшін кейбіреулер қылмыс киномен байланысты деп ойлайды? [1]
- 13 Үшінші абзац бойынша танымал психологтың ойынша адамды қылмыс жасауға не итермелейді? Бір мысал келтіріңіз. [1]
- 14 Психологтың айтуынша түрменің қылмыскерлерге әсері қандай? Бір мысал келтіріңіз. [1]
- 15 Социолог өзінің зерттеуін қанша уақытта жүргізді? [1]
- 16 «Назад в будущее» жобасы немен айналысады? [1]
- 17 Не себептен Қанат мектептен жиі қалатын? [1]
- 18 Не себептен Қанат ұялы телефондарды ұрлай бастады? [1]
- 19 Оның қылмысының салдарлары қандай болды? [1]
- 20 Қанаттың сауығуы сәтті болғанын қалай білеміз? Бір мысал келтіріңіз. [1]

[10 Балл]

Балл қою кестесі

2–бөлім

Төменде сұрақтарға сәйкес келетін жауаптар ұсынылған. Осы мағынаны беретін жауаптардың басқа нұсқаларын да қолдануға болады. Егер пікірдің мағынасы өзгермесе, грамматикалық және орфографиялық қателері ескерілмейді.

Сұрақ	Жауап
11 [1]	Адамдарда барлығы болса да, оларға тағы да басқа нәрсе керек екенін дәлелдейді / адамдар тойымсыз / ешқашан қанағаттанбайды / адамның табиғатындағы жетіспеушілік.
12 [1]	Кейбіреулерді кино немесе теледидардағы қылмыстық істер туралы көріністер қылмысқа итермелейді.
13 [1]	Оның таңдауы / ол-жыртқыш / қылмысты жасауға ойлау қалпы алып келеді.
14 [1]	Қылмыскер бұрынғыдан да алғыр және байқағыш болады / жеңіл өмір қалпын жүргізгісі келеді /кейбір жағдайда заңды бұзуды тоқтатуы мүмкін емес.
15 [1]	Социолог құқық бұзушылық деңгейін он жылдай зерттеді.
16 [1]	Жасөспірімдердің құқық бұзушылығының алдын алуымен айналысады.
17 [1]	Қанат оқуға қызықпағандықтан, мектепке сирек баратын.
18 [1]	Қанат көбірек ақшаны қалағандықтан / ұялы телефондарды ұрлай бастады.
19 [1]	Оған алты ай шартты мерзім берілді.
20 [1]	Мектепке қайта оралуы / орта білім туралы аттестат алуы / жаңа әлеуметтік қабілеттері / өз өмірін жақсы жаққа өзгертуге деген тұрақты құштарлығы қалыптасуы.

[10 балл]

3–бөлім

Үкімет хабарландыруынан алынған үзіндіні оқып, төмендегі сұрақтарға жауап беріңіз.

Біздің ғаламшарымыздың экологиясы   Экологияны тірі ағзалардың және қоршаған ортамен өзара әрекетін зерттеу деп қарастыруға болады.   Біріншіден, ғаламдық жылынудың әсері туралы ойлайық. Көпшілік мұның салдары ауыр болады деп есептейді. Климаттың өзгеруінен басқа, 1-2 градусқа ғаламдық жылыну Арктика және Антарктикадағы мұздың еруіне және Бангладеш сияқты елдерде апатты селдің болуына алып келеді. Кейбір аралдар біржола ғайып болады.   Екіншіден, үлкен қалалардың экологиясын есепке алуымыз керек. Қалалар атмосфераға барлық залалды заттардың шығарылуының 80%-ын және ластанудың ғаламдық мөлшерінің 75%-ын құрайды. Қалалық қоршаған ортада ластанудың негізгі көздері — автокөлік және өндірістік кәсіпорындар. Мәселенің басқа бөлігі тұрмыстық

және басқа қалдықтарды кәдеге жаратумен байланысты.

Осындай мәселелерді қалай шешуге болады?

Кейбір адамдар баламалы қуат көздері (мысалы, гидроэлектростанциялар, жел қуаты және күн батареялары) ғаламшарды сақтап қалады деп есептейді. Басқалары қоқысты қайта өңдеу және қала көлігінің жүйесін жақсарту керек деп санайды.

Гринпис — бұл тәуелсіз халықаралық ұйым, оның мақсаты ғаламшарда табиғатты сақтап қалу. Бұл үшін ұйым адамдардың Жердің табиғи байлықтарына деген қарым-қатынасын өзгертеді.

Ұйым осы күнге дейін негізін салушылармен тұжырымдалған қағидаттарды басшылыққа алады:

- Тәуелсіздік: *Гринпис* тек азаматтар мен жеке қайырымдылық қорларының қолдау көрсетулері арқылы әрекет етіп жатыр, ол мемлекеттік, коммерциялық құрылымдар және саяси партиялардан ақша қабылдамайды.
- Бейбіт наразылықты білдіру: *Гринпис* мақсаттарға жету әдістері үшін күштеудің ешқандай тәсілдерін қолданбайды. Олардың барлық әрекеттері — бейбіт наразылықты білдіру.
- Әрекетті наразылық: *Гринпис* ұйымы нәтижелердің болатынына сенеді. Ұйым өз әрекеттерінің адамдарды және ұйымдарды рухтандырып және олардың табиғатқа қарым-қатынасын өзгертеніне сенеді. Бұл, әрине, бірегей емес, алайда, экологиялық мәселеге назар аударудың және қажетті өзгерістерге жетудің ең белгілі тәсілдерінің бірі.

Сіз ғаламшарды құтқаруға кеш деп ойлайсыз ба?

Сіз осы мақаланы интернеттен оқып шықаныңызды елестетіңіз және «Сіз ғаламшарды құтқаруға кеш деп ойлайсыз ба?» деген сұраққа жауап беруге шешім қабылдадыңыз. Осы мәселеге қатысты өзіңіздің ойыңызды жазыңыз (**кемінде 120 сөзден тұруы керек**). Мәтіндегі ақпаратты және ойларды қолданыңыз.

Тіл сапасы үшін қосымша он балл беріледі.

Балл қою кестесі

3-бөлім

Бұл жауап келесі критерийлер бойынша шағын эссе ретінде бағалануы керек:

- берілген идеялар мен көзқарастардың ұсынылған тапсырмаға сәйкестігі;
- оқылған мәтіннен ақпаратты пайдалану;
- өз көзқарасын білдіру және негіздеу қабілеті.

9–10 Өте жақсы

Мәтіндегі дәлелдерді пайдалана отырып, пікірін дәлелдеу үшін жеке көзқарасын тиімді білдіре алатын қабілеттілігін көрсетеді. Барлық сәйкес көзқарастар мен пікірлерді ескере отырып, мәтін бойынша қойылған сұрақтарға толық жауап береді.

7–8 Жақсы

Жеке көзқарасын тиімді білдіре алатын қабілеттілігін көрсетеді және пікірін дәлелдеу үшін мәтіндегі дәлелдерді пайдаланады. Барлық сәйкес ой-пікірлер қамтылмаған және кейбір қамтылған ой-пікірлер оқушының дәлеліне сәйкес келмеуі мүмкін.

5–6 Қанағаттанарлық

Жеке көзқарасын білдіре алатын тиісті қабілеттілігін көрсетеді. Мәтіндегі ой-пікірлер оқушының пікірін дәлелдеу үшін тиімді пайдаланылмаған, алайда мәтінде көтерілген

сұрақтардың жауабы бар.
3–4 Төмен Жеке көзқарасын білдіретін және дәлелдей алатын қабілеттілігі шектелген. Мәтінде берілген жауапты елемей, тақырыпқа мүлдем қатысы жоқ шығарма жазуы мүмкін.
1–2 Өте төмен Тақырып бойынша ұсынатын идеялары аз. Мәтінге қатысты жеке жауабы жоқ.
0 Берілген жауап бағалауға келмейді.

Тіл сапасы (өртүрлілігі мен сауаттылығы)

9–10 Өте жақсы Сөздік қоры мол және тілдік құрылымдарды /риторикалық сұрақтар, көркемдегіш құралдар, тұрақты тіркестер, күрделі оралымдар/ шебер қолданған. Тақырыпқа қатысты қанатты сөздерді немесе мақал-мәтелдерді орынды қолданады. Жауабы жүйелі. Грамматикалық құрылымдарды дұрыс қолданады (етістіктің түрлері, шақтары, жалғаулар, сөздердің орын тәртібі, құрмалас сөйлемдерді қолдану). Елеусіз қателер кездеседі.
7–8 Жақсы Сөздік қор және тілдік құрылымдарды /тұрақты тіркестер, көркемдегіш құралдар/ дұрыс пайдаланады. Жалпы сауаттылығы жақсы. Грамматикалық және лексикалық элементтерді жақсы білетіні көрінеді. Грамматикалық құрылымдарды көбіне дұрыс қолданады (етістіктің түрлері, шақтары, жалғаулар, сөздердің орын тәртібі, құрмалас сөйлемдерді қолдану). Жіберілген грамматикалық қателіктер мазмұнды түсінуге кедергі келтірмейді.
5–6 Қанағаттанарлық Сөздік қор мен тілдік құрылымдарды білуі қанағаттанарлық. Тұрақты тіркес пен көркемдегіш құралдарды, қанатты сөздерді қолдануда талпыныс жасайды, бірақ ол сәтті шыға бермейді. Сауаттылық деңгейі жетіңкіремейді. Етістіктің түрлері, шақтары, жалғаулар, сөздердің орын тәртібінде қателіктер кездеседі. Оқушының тілдік қолданысы ой жүйесіздігіне әкеледі.
3–4 Төмен Сөздік қор мен тілдік құрылымдарды білуі шектеулі. Қарапайым тілдік құрылымдарды қолданғанымен, әрдайым дұрыс болмайды. Етістіктің түрлері, шақтары, жалғаулар, сөздердің орын тәртібі, жай сөйлемдерді қателіктер үнемі кездеседі. Кей тұстарда оқушының тілдік қолданысы оның ойын түсінуге кедергі келтіреді.
1–2 Өте төмен Сөздік қор мен тілдік құрылымдарды білуі өте шектеулі. Қателер өте көп және жиі қайталанады. Грамматикалық сауаттылығы өте нашар. Тілдік құрылымдардың көбі аяқталмаған немесе қате.
0 Берілген жауап бағалауға келмейді.

7.2 2-емтихан жұмысы. Жазылым

Бұл бөлімде 1–3-сұрақтардың **біреуіне** жауап жазыңыз. Сөз көлемі **200–240** сөзді қамтуы тиіс. Жауапты тиісті стильге келтіріп жазыңыз.

- 1 Сіз өзіңіздің қазақстандық және дүниежүзілік белгілі шеберлердің балауыздан жасаған фигуралар көрмесіне қатысқаныңызды елестетіңіз. Жергілікті газетке осы көрме туралы пікіріңізді жазыңыз.

[20]

- 2 Мұғалім оқушыға келесі тақырыпта эссе жазуды ұсынды: «Адамдардың поэзияға деген көзқарасы мен эстетикалық талғамдары өзгере ме?». Эссе жазыңыз.

[20]

- 3 Сіздің мектебіңізде Дүниежүзілік қоршаған ортаны қорғау күніне арналған іс-шара өткізілгенін елестетіңіз. Мектеп газетіне осы күннің қалай өткізілгені туралы мақала жазыңыз.

[20]

2-емтихан жұмысының жалпы балл қою кестесі

2-емтихан жұмысы бойынша оқушының жауабы мазмұны мен ұйымдастырылуы және тілдің әр түрлілігі мен нақтылығы жағынан жалпы балл қою кестесі арқылы бағаланады.

Мазмұны және құрылымы	Тілдің әртүрлілігі мен нақтылығы
9-10 Өте жақсы Мазмұны ұлттық және мәдени мәселелерді қамтитын мәтін мақсатына толық сәйкес келеді және арнайы аудиторияға бағытталған. Қарапайым және күрделі идеяларды дәлелдерімен тиімді аша білген. Жазба жұмысының құрылымы мен жазылуы жоғары деңгейде, таңдалған форматқа толық сай келеді.	9-10 Өте жақсы Күрделі тілдік формаларды /риторикалық сұрақтар, көркемдегіш құралдар, тұрақты тіркестер, күрделі оралымдар, қанатты сөздер/ дұрыс және сәйкес келтіріп жазған. Грамматикалық құрылымдарды (етістіктің түрлері, шақтары, жалғаулар, сөздердің орын тәртібі) үнемі дұрыс қолданады. Күрделі ой білдіруде құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін шебер қолданады. Сөздік қоры мол, стильдік қолданысы дұрыс. Ойы нақты және жүйелі жеткізілген. Елеусіз қателері бар.
7-8 Жақсы Мазмұны ұлттық және мәдени мәселелерді қамтитын мәтін мақсатына жалпы сәйкес келеді және арнайы аудиторияға белгілі деңгейде бағытталған. Қарапайым және күрделі идеяларды жақсы аша білген. Жазба жұмысының құрылымы мен жазылуы жақсы деңгейде, негізінен таңдалған форматқа сай келеді.	7-8 Жақсы Тілдік формаларды /риторикалық сұрақтар, көркемдегіш құралдар, тұрақты тіркестер, күрделі оралымдар, қанатты сөздер/ көбіне дұрыс қолданған. Грамматикалық формаларды (етістіктің түрлері, шақтары, жалғаулар, сөздердің орын тәртібі) дұрыс және сәйкес келтіріп жазған, сөздік қорды пайдаланады. Ойын жеткізуде құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін қолдануға талпыныс жасайды. Стильдік қолданысы дұрыс. Жалпы ойы нақты. Елеусіз қателері ақпарат беруге кедергі келтірмейді.

5-6 Қанағаттанарлық Мазмұны ұлттық және мәдени мәселелерді көрсетуге талпыныс жасаған. Мәтін мақсатына көп жағдайда сәйкес келмейді және арнайы аудиторияға шектеулі деңгейде ғана бағытталған. Қарапайым идеяларды ашқанымен, ойын жеткізуі шектеулі. Жазба жұмысының құрылымы мен жазылуы дұрыс, таңдалған форматқа кей кезде сай келмейді.	5-6 Қанағаттанарлық Қарапайым тілдік формаларды көбіне дұрыс қолданады. Грамматикалық формаларды (етістіктің түрлері, шақтары, жалғаулар, сөздердің орын тәртібі) қолдануға тырысады. Сөздер мен сөйлемдердің стильдік қолданысы көп жағдайда дұрыс бола бермейді. Сөздік қоры шектеулі немесе сөз қайталаулары кездеседі. Жіберілген қателері мазмұнды түсінуге кедергі келтірмейді.
3-4 Төмен Мазмұн кей кездерде мәтін мақсатына сәйкес келмейді. Арнайы аудиторияны ескермеген. Тек қарапайым идеяларды ғана ашады. Көтерілген мәселені тар ауқымда шектеулі деңгейде қарастырған. Таңдалған форматтың кейбір тұстарын ғана қамтиды. Тапсырма нұсқаулығын түсінбей тақырыптан ауытқыған.	3-4 Төмен Сөздік қоры шектеулі, үнемі жай сөйлемдерді қолданады. Қайталаулар көп, сөздік қоры жеткіліксіз. Тілдік және грамматикалық құрылымдарды қате қолдануы жазылым жұмысының стилін анықтауда қиындық келтіреді.
1–2 Өте төмен Жауап түсініксіз, тақырыпқа байланысты ойлар аз, дәлелдер мүлдем кездеспейді. Мәтіннің құрылымы дамымаған және таңдалған формат, мақсат және аудитория ескерілмеген.	1–2 Өте төмен Тек қарапайым сөйлемдер мен шектеулі сөздік қорды қолданады, көп құрылымдары аяқталмаған және қате. Тілдік және грамматикалық құрылымдарды қате қолдануы мәтін мазмұнын түсінуге қиындық келтіреді.
0 Жауабы жоқ.	0 Жауабы жоқ.

